

א מ"י פ"ח מהלכות
סנהדרין ה"א ופ"א
מהל' אסורי ביאה ה"ו
סנהדרין ה"א ופ"א
ב מ"י פ"ח מהלכות
סנהדרין ה"א ופ"א
ג מ"י פ"ח מהלכות
סנהדרין ה"א ופ"א
ד מ"י פ"ח מהלכות
סנהדרין ה"א ופ"א
ה מ"י פ"ח מהלכות
סנהדרין ה"א ופ"א
ו מ"י פ"ח מהלכות
סנהדרין ה"א ופ"א
ז מ"י פ"ח מהלכות
סנהדרין ה"א ופ"א
ח מ"י פ"ח מהלכות
סנהדרין ה"א ופ"א
ט מ"י פ"ח מהלכות
סנהדרין ה"א ופ"א

גליון הש"ס

גמ' רבא אמר אתרו
ביה דקמפלא. ע"י כר"י
ורמנ"ן סוף מסכתין:
שם ר"י פבר דאז
שניתן. ע"י סנהדרין
דף ע"א: שם
חייבי כריתות ד"ב
התראה. ע"י יבמות דף
נה ע"א גרסי' ד"ה לכת
מנה: שם התם ד"א
ד"א: ע"י ב"ק דף ק
ע"ב תוספות ד"ה מאי.
שבעות דף י"ע ע"ב מד"ה
ל"ת. זכמים דף קו ע"א
מד"ה אוהרה:

ליקוטי רש"י

[נדפס ברף יד.]

הגהות וצינונים

א ראשונים וכת"י ישנו,
וכן צ"ל בסמוך וברש"י:
ב ראשונים וכת"י אין:
ג נדב"ל אזהרה
(רש"י) וכ"ה בראשונים
(כת"י): [ז צ"ל חוב
(רפ"י): [ח צ"ל אשור]
(גליון): [ט כ"ה בגמ'
כת"י "ורבי" עקיבא אי
הכי חייבי כריתות נמי:
ז צ"ל אינן (רש"י,
וכ"ה בכת"י): [ח צ"ל
התועבות האלה]
(גליון) וכ"ה בהג"ה ב"ח
רפ"י: [ט נדב"ל
דומר (באה"מ): י צ"ל
אמרו (גליון): [כ צ"ל
מצוות עשה (מראה
כהן, וז"ה בוכחים קו
ע"א תורה אזהרה, וכן
צ"ל בסמוך):

רבינו חננאל

חייבי כריתות ישנו בכלל
מלקות ארבעים שאם
עשו תשובה ב"ד של
מעלה מוחלין להן חייבי
מיתות ב"ד אין בכלל
מלקות ארבעים שאם
עשו תשובה אין ב"ד של
מעלה מוחלין להן. ותניא
אחד חייבי כריתות
ואחד חייבי מיתות
ב"ד ישנו בכלל מלקות
ארבעים דברי ר'
ישמעאל שני והפלא ה'
הפלאה זו היא מלקות
וכתיב אם לא תשמור
לעשות את כל דברי
התורה הזאת: כל
חייבין שבתורה שיש
בהן לאו ישנו בכלל
מלקות ארבעים חוץ
מלאו שאין בו מעשה
ולאו שניתק לעשה
דבעינן לאו דומיא דלא
תחסום שור בדישו
וסמך ליה קרא לחייבי
מלקות וקסבר מלקות
ומיתה מיתה אריכתא
היא ואינה שתי רשעית
כגון ממון ומלקות. ובא
ר' אבהו ופירש טעמא
דר' עקיבא ואמר
בפירוש ריבתה תורה
חייבי כריתות למלקות
דגמור לה ג"ש לעיני
מלעיניך. בחייבי מלקות כתיב ונקלה אחיך לעיניך
ותקלה אחיך לעיניך ובחייבי כריתות כתיב ונכרתו לעיני בני עמם
מה לעיניך דכתיב אף לעיני דכתיב בחייבי כריתות מלקות. ואקשינן ליגמור נמי ג"ש מעיני דכתיב באשת איש שוינתה
היא חייבי מיתות ב"ד ונעלם מעיני אישה מלעיניך דמלקות ויהיו חייבי מיתות ב"ד במלקות. ודחי' ואסיקנא כתיב
כדי רשעתו משום רשעה אחת אתה מחייבו ואי אתה מחייבו משום שתי רשעות. ברשעה המסורה בב"ד כגון מיתה
ומלקות הכתוב מדבר אבל חייבי כריתות (שהיא) [היא] רשעה המסורה בידי שמים. רבא אמר בחייבי מיתות ב"ד
בדאתרו ביה למלקות ולא התרו ביה למיתה פליגי ר' ישמעאל סבר לאו שניתן לאזהרת מיתת ב"ד לוקין עליו ור'
עקיבא סבר אין לוקין עליו. ואקשינן לר' עקיבא חייבי כריתות נמי לאו שניתן לאזהרת כרת הוא. [המשך ברף יד.]

רבי יצחק אומר חייבי כריתות בכלל כל העריות דכתיב ונכרתו (כל) הנפשות ולמה לא כרת באחיות דכתיב ואיש אשר יקח את אחותו וקשה דהיה לו לומר לאחיותו בכלל כל העריות היתה לכן נראה לפרש דחייבי כריתות בכלל מלקות

(ד) הן דהא גמרינן דבכל לאו איכא מלקות מן והיה אם צן הכות הרשע ולמה יאלת כרת באחיותו שהרי אחותו כותבה עמה עם העריות באחרי מות ונכרתו הנפשות אלא לכן יאלת צקדושים לדונו זכרת ולא צמלקות כלומר^ט אין חייבי כריתות לוקין: **רבי יצחק** אומר חייבי כריתות ב"ד וקשה (ה) לרבי יצחק לאו דכל כריתות למה לי דהא אסיקנן דקרנן לא צעי אזהרה ושמא יש לומר דככתבו לעונש יתירא מידי דהוה אלאו שבכללות ולאו המתק לעשה:

ורבי עקיבא מאי טעמא. נהי (ו) דאם חייבי מיתות אם עשו תשובה אין צ"ד של מטה מוחלין לו (ז) ומה צכן וליעצד ליה תרמי: **ברשעה** המסורה ל"ב"ד הכתוב מדבר. וטעמא דרבי עקיבא משום כדי רשעתו ולפי זה צחייבי מיתות דלא התרו צו למיתה דליכא מיתה והתרו צו למלקות דהשתא ליכא אלא רשעה דמלקות לקי וקשה דבעלמא (שבת קנ"ג) פריך^י גבי לאו דמתמר לאו שניתן לאזהרת מיתת צ"ד הוא ואין לוקין עליו ואף כי ליכא התם רשעה דמיתה וי"ל דהתם היינו כרצא דמוקי למילתיה דרבי עקיבא צהתרו צו למלקות ואפילו הכי לא לקי דהוי לאו שניתן לאזהרת מיתת צית דין ואין לוקין עליו^י:

מה עבודת כוכבים שב ואל תעשה אף ב"ד. לאפוקי הני דהוי קוס ועשה וקשה דל"כ (ה) מה אמר פרק בתרא דעירובין (דף נ"ג) לר"ע דאמר כי כתיב ושמרת את החוקה לפסח ואי איתא לר' אצין דאמר השמר לא תעשה הוא הא דתנן (כריתות דף ג) פסח אין לו קרבן מפני שהוא קוס ועשה^י ואם איתא קוס ולא תעשה הוא ומאי פריך הא מ"מ אינה דומיא דעבודת כוכבים דהוי שז ואל תעשה וזה מה שמעשה וי"ל דמכל מקום קשה

רשעיות ברשעה המסורה לב"ד הכתוב מדבר. רבא אמר אתרו ביה לקמלא כ"ע לא פליגי דאין לוקה ומת כי פליגי דאתרו ביה למלקות. רבי ישמעאל סבר לאו שניתן לאזהרת מיתת ב"ד לוקין עליו ור"ע סבר^י לאו שניתן לאזהרת מיתת ב"ד אין לוקין עליו ור"ע אי הכי חייבי כריתות נמי לאו שניתן לאזהרת כרת הוא א"ל רב מרדכי לרב אשי הכי אמר אבימי מהגרונאי משמיה דרבא. חייבי כריתות לא צריכי התראה^י שהרי פסח ומילה ענש אף על פי שלא הזהיר ודלמא אזהרה לקרבן^י דהא פסח ומילה דלית בהו אזהרה דלא מייתי קרבן. התם לאו היינו טעמא אלא משום דאיתקש כל התורה כולה לעבודת כוכבים מה עבודת כוכבים שב ואל תעשה אף כל שב ואל תעשה לאפוקי הני דקום עשה רבינא אמר לעולם

לחייבו מיתה: פסח ומילה. אין צהן לא תעשה וענש (א) להם כרת: לקרבן. שאם יעשה שוגג יציא קרבן בשוגג שלהן כדלמרינן בכריתות צפ"ק^י הפסח והמילה מנות עשה כלומר אינו^י בכלל שאר כריתות לנמותן עם שאר כריתות שנמנו שם כולם לומר שאם עשאוים כולם זהלם אחד חייב קרבנות כמספר הכריתות^י: התם לאו היינו טעמא. מה שאין מציאין קרבן על פסח ומילה אין הטעם צבציל שאין צהם אזהרה אלא צבציל שהם מנות עשה דהוקשה כל התורה כולה לענין קרבן לעבודת כוכבים שנאמר צפרשת שלה לך אנשים אלא קרבן עבודת כוכבים תורה אחת יהיה לכם לעושה צגגה^י כאן הוקשו כל עבירות שבתורה צגגתן לעבודת כוכבים לענין קרבן^י מה עבודת כוכבים כרת שלו על דבר שהוא שז ולא תעשה כן והוא עמד ועשאו אף כל שז ואל תעשה אצל כרת של עמוד ועשה והוא ישז ולא עשה אין צו קרבן ופסח ומילה עמוד ועשה הוא אצל חייבי כריתות כגון אשר יעשה מכל (אלה^י) ונכרתו (ויקרא י"ט)

ישנו בכלל מלקות ארבעים. השתא סלקא (ז) דעתך שאם התרו צו מיתה ומלקות לוקה ומת: שאם עשו תשובה ב"ד. לא גרסי' לה דרבי ישמעאל: רבי עקיבא אומר חייבי כריתות. אם התרו צהם מלקות ישנו בכלל מלקות ולוקין ואין כאן משום חייבי^י שתי רשעיות שאתה עונשו מלקות עם הכרת ולמה אין מעונש הכרת על ידי תשובה מצ"ד של מעלה אצל חייבי מיתות אין בכלל מלקות שיש כאן שתי פורעניות מלקות ומיתה ומשילקה סופו ליהרג שאפי' יעשה תשובה אין צ"ד שלמטה מוחלין לו את המיתה: רבי יצחק אומר. אף חייבי כריתות שהתרו צהן למלקות אין בכלל מלקות לפי שכל חייבי כריתות של עריות בכלל היו דכתיב (ויקרא י"ט) כי כל אשר יעשה מכל התועבות האלה ונכרתו הנפשות וגו': ד"מא יציאת כרת באחיות. ולענמה דכתיב צקדושים תהיו ואיש (כי"ט) יקח את אחותו וגו': ד"דונו בכרת. לכן שנה צכרת שלהן לומר שאין צהן עונש אלא כרת לצדו: לאו שאין בו מעשה נמי. אלמה אמרינן צכמה דוכתי^י לאו שאין צו מעשה אין לוקין עליו:

דומיא דלאו דחסימה. שהוא כתוב אצל פרשת מלקות: ורבי^י עקיבא. כיון דאמר אי אתה מחייבו משום שתי רשעיות חייבי כריתות נמי לא לילקו דהא שתי רשעיות ניהו שעדיין עונש הכרת עליו: מאי אמרת. לשנויי הך קושיא: שאם עשה תשובה. הטעם שנתן למעלה שהוא יכול לפטור את עלמו מן הכרת ע"י תשובה השתא מיהא עדיין לא שז ואתה מלקו צעוד עונש הכרת עליו: צעיני. ונכרתו לעיני בני עמם וכתבי צמלקות ונקלה אחיך לעיניך: נגמור מעיני דכתיב צעבודת כוכבים אם מעיני העדה נעשתה לשגגה: זו היא שיבה ב"ד. למדין זה מזה גזירה שוה מה שיצה חולץ וקוזה וטח אף ציאה חולץ וקוזה וטח^י: ועוד נגמור מעיני דמיתות צ"ד מלעיני דכריתות מה כריתות לוקה דהא גמרת לעיני מלעיניך אף מיתות צ"ד ילקה: קיב"ה מיניה רבי שמואל. לתשובה זו מרבי אצא צר ממל ושני עלה צרשעה המסורה לצ"ד הכתוב מדבר צ"ד הזהירו שהם לא יחייבוהו שתי רשעיות כגון ממון ומלקות או מיתה ומלקות או מיתה וממון אצל כרת לא ע"י צ"ד הוא ויש לפרש קיבולה מיינה רבי שמואל מרבי אצבו תירוך זה על אתקפתא דר' אצא צר ממל: דאתרו ביה צמלקות. לחודיה: לאזהרת עליו מיתת ב"ד. לאזהרת דצר שחייבין עליו מיתת צ"ד: אין לוקין עליו. כשהתרו צו מלקות צלה מיתה לפי שלא ניתן לאו זה לאזהרת עונש מלקות כשאר לאוין שהרי הולך להזהירו שאם לא כן לא היה יכול כדלמרינן

לעשות את כל דברי התורה הזאת הפתחים בפסח הזה לראיה את השם הנקבד והתורה הזאת יי אלקיך: (דברים כ"ה) [ח] והפלא יי את מפתח ואת מפות ורקד מפות גדלת ונאמנות והללים רעים ונאמנים: (דברים כ"ה) [ט] והיה אם בן הפות הרשע והפילו השפט והכהו לפניו כד רשעתו במקפד: (דברים כ"ה) [י] ואיש אשר יקח את אחותו בת אביו או בת אמו וראיה את ערותה והיא תראה את ערותה חסד הוא ונקרתו לעיני בני עמם ערות אחת גלה עונו יאשו: (ויקרא י"ט) [יא] ארבעים יקבדו לא יסוף בן יסוף להכתבו על אלה מכה רבה ונקלה אחיך לעיניך: (דברים כ"ה) [יב] והיה אם מעיני העדה נעשתה לעשה פר כן פקר אחד לעלה צריח יחיה לוי ונקחתו ונספו במשפט ושעיר נעשתה לעשה ועשו כל העדה פר כן פקר אחד לעלה צריח יחיה לוי ונקחתו ונספו במשפט ושעיר עזים אחד לחטת: (במדבר ט"ו) [יג] וישב הפהן ביום השביעי וראיה והנה פשה הנגע בקורת הפות: (ויקרא י"ט) [יד] וישב הפהן ביום השביעי וראיה והנה פשה הנגע בקורת הפות: (ויקרא י"ט) [טו]

לעשות את כל דברי התורה הזאת הפתחים בפסח הזה לראיה את השם הנקבד והתורה הזאת יי אלקיך: (דברים כ"ה) [ח] והפלא יי את מפתח ואת מפות ורקד מפות גדלת ונאמנות והללים רעים ונאמנים: (דברים כ"ה) [ט] והיה אם בן הפות הרשע והפילו השפט והכהו לפניו כד רשעתו במקפד: (דברים כ"ה) [י] ואיש אשר יקח את אחותו בת אביו או בת אמו וראיה את ערותה והיא תראה את ערותה חסד הוא ונקרתו לעיני בני עמם ערות אחת גלה עונו יאשו: (ויקרא י"ט) [יא] ארבעים יקבדו לא יסוף בן יסוף להכתבו על אלה מכה רבה ונקלה אחיך לעיניך: (דברים כ"ה) [יב] והיה אם מעיני העדה נעשתה לעשה פר כן פקר אחד לעלה צריח יחיה לוי ונקחתו ונספו במשפט ושעיר נעשתה לעשה ועשו כל העדה פר כן פקר אחד לעלה צריח יחיה לוי ונקחתו ונספו במשפט ושעיר עזים אחד לחטת: (במדבר ט"ו) [יג] וישב הפהן ביום השביעי וראיה והנה פשה הנגע בקורת הפות: (ויקרא י"ט) [יד] וישב הפהן ביום השביעי וראיה והנה פשה הנגע בקורת הפות: (ויקרא י"ט) [טו]

לעשות את כל דברי התורה הזאת הפתחים בפסח הזה לראיה את השם הנקבד והתורה הזאת יי אלקיך: (דברים כ"ה) [ח] והפלא יי את מפתח ואת מפות ורקד מפות גדלת ונאמנות והללים רעים ונאמנים: (דברים כ"ה) [ט] והיה אם בן הפות הרשע והפילו השפט והכהו לפניו כד רשעתו במקפד: (דברים כ"ה) [י] ואיש אשר יקח את אחותו בת אביו או בת אמו וראיה את ערותה והיא תראה את ערותה חסד הוא ונקרתו לעיני בני עמם ערות אחת גלה עונו יאשו: (ויקרא י"ט) [יא] ארבעים יקבדו לא יסוף בן יסוף להכתבו על אלה מכה רבה ונקלה אחיך לעיניך: (דברים כ"ה) [יב] והיה אם מעיני העדה נעשתה לעשה פר כן פקר אחד לעלה צריח יחיה לוי ונקחתו ונספו במשפט ושעיר נעשתה לעשה ועשו כל העדה פר כן פקר אחד לעלה צריח יחיה לוי ונקחתו ונספו במשפט ושעיר עזים אחד לחטת: (במדבר ט"ו) [יג] וישב הפהן ביום השביעי וראיה והנה פשה הנגע בקורת הפות: (ויקרא י"ט) [יד] וישב הפהן ביום השביעי וראיה והנה פשה הנגע בקורת הפות: (ויקרא י"ט) [טו]

לעשות את כל דברי התורה הזאת הפתחים בפסח הזה לראיה את השם הנקבד והתורה הזאת יי אלקיך: (דברים כ"ה) [ח] והפלא יי את מפתח ואת מפות ורקד מפות גדלת ונאמנות והללים רעים ונאמנים: (דברים כ"ה) [ט] והיה אם בן הפות הרשע והפילו השפט והכהו לפניו כד רשעתו במקפד: (דברים כ"ה) [י] ואיש אשר יקח את אחותו בת אביו או בת אמו וראיה את ערותה והיא תראה את ערותה חסד הוא ונקרתו לעיני בני עמם ערות אחת גלה עונו יאשו: (ויקרא י"ט) [יא] ארבעים יקבדו לא יסוף בן יסוף להכתבו על אלה מכה רבה ונקלה אחיך לעיניך: (דברים כ"ה) [יב] והיה אם מעיני העדה נעשתה לעשה פר כן פקר אחד לעלה צריח יחיה לוי ונקחתו ונספו במשפט ושעיר נעשתה לעשה ועשו כל העדה פר כן פקר אחד לעלה צריח יחיה לוי ונקחתו ונספו במשפט ושעיר עזים אחד לחטת: (במדבר ט"ו) [יג] וישב הפהן ביום השביעי וראיה והנה פשה הנגע בקורת הפות: (ויקרא י"ט) [יד] וישב הפהן ביום השביעי וראיה והנה פשה הנגע בקורת הפות: (ויקרא י"ט) [טו]

א [לקמן כג: מגילה ז: כריתות לה: כריתות ז: צ] שצח קלח: ע"ש המורה ג: א] שבעות ד. לו. סוטה ה. שבעות עירובין ז. זכמים קו. ע"ש מנחות לו: ט: ע"ז נא: ד] פסחים מא: לקמן לו. ה] כריתות לו. [לעיל ד: וט"ז], עירובין נא. חולין פה. יבמות ח: גדה כז: יומא ז: נזיר ה: הריות ח: מנחות ד. מה: צבורות ז. א: שבעות ד. שבת קנ"ג. עירובין ח: צ"ק עז: סנהדרין פו: שבעות ט"ז. כריתות ג: י] אש שצח סט. קנ"ג: קנ"ג. [לעיל ד: וט"ז], לקמן ט"ז. ל] ח"כ מצורע פרשתא ז ה"ז, מ] ב. ה] כריתות ב. ה] במדבר טו כט, ש] שבת סח: ה] ויקרא יח כט, ז] וועמ"ש חוס' צ"ק עז: ד"ה הוה ליה כו' וע"ע חוס' שבת קנ"ג. ד"ה צלאו.]

הגהות הב"ח

א] גמ' בפירוש ריבנה תורה חייבי כריתות למלקות. כ"ב והא דקאמר ר"ע שאם עשו תשובה כו' הכי קאמר מ"ש דחייבה תורה טפי צכרת מחייבי מיתות צ"ד שאם עשו וכו' אך קשה הניחא לפירוש ראשון שצ"ד דר' אצבו לא חש לקושיות ר"א בר ממל דהך ג"ש לא גמיר אצל לפי שני קשה דא"כ דמכדי רשעתו נפקא לן לא אצטרך ג"ש מלעיניך ומלשון רש"י משמע דר' אצבו מירך כך על אתקפתא דר"א בר ממל ולעולם אינה גופיה נראה דעיקר טעמיה מכדי רשעתו אלא [לאוריין] דהך רשעתו לא איירי אלא צרשעה המסורה לצ"ד לחודיה גמיר מלעיניך דהך ג"ש אינה אלא גלוי מילתא משום שהקשה ליה ר"א צר ממל ליגמור מעיני מלעיני דהך חייבי מיתות צ"ד לוקה ומת ומשני כדי רשעתו וכ"י צרשעה המסורה לצ"ד הכתוב מדבר דגו"ש גלי לן דלא דיבר הכתוב אלא דחייבי מיתות לא לקי וק"ל: (ב) רש"י ד"ה ישנו וכו' השתא סלקא אדעתיה שאם י"ב כלומר מדקאמר ממניין דתנא כרת ולא תנא מיתות צ"ד כר"ע דלא פסיקא ליה לומר דאתרו ביה מודה ר' ישמעאל דליו לוקה ומת: (א) שם ד"ה פסח וכו' וענש עליהם כרת: (ד) תוב' ד"ה ר' יצחק וכו' בכלל מלקות היו דהא: (ה) שם ד"ה ר' יצחק וכו' וקשה דלרבי יצחק כו' דהא אסיקנא: (ו) שם ד"ה ור' עקיבא וכו' נהי דחייבי כ"ל ומצת דאם נמחק: (ז) בא"ד מה צכן כ"ל ואות ו' נמחק: (ח) חוס' ד"ה מה עבודת כוכבים וכו' דל"כ מאי פריך פרק בתרא דעירובין וכו' מה שמעשה הוא וי"ל:

תורה אור השלם

א] גמ' בפירוש ריבנה תורה חייבי כריתות למלקות. כ"ב והא דקאמר ר"ע שאם עשו תשובה כו' הכי קאמר מ"ש דחייבה תורה טפי צכרת מחייבי מיתות צ"ד שאם עשו וכו' אך קשה הניחא לפירוש ראשון שצ"ד דר' אצבו לא חש לקושיות ר"א בר ממל דהך ג"ש לא גמיר אצל לפי שני קשה דא"כ דמכדי רשעתו נפקא לן לא אצטרך ג"ש מלעיניך ומלשון רש"י משמע דר' אצבו מירך כך על אתקפתא דר"א בר ממל ולעולם אינה גופיה נראה דעיקר טעמיה מכדי רשעתו אלא [לאוריין] דהך רשעתו לא איירי אלא צרשעה המסורה לצ"ד לחודיה גמיר מלעיניך דהך ג"ש אינה אלא גלוי מילתא משום שהקשה ליה ר"א צר ממל ליגמור מעיני מלעיני דהך חייבי מיתות צ"ד לוקה ומת ומשני כדי רשעתו וכ"י צרשעה המסורה לצ"ד הכתוב מדבר דגו"ש גלי לן דלא דיבר הכתוב אלא דחייבי מיתות לא לקי וק"ל: (ב) רש"י ד"ה ישנו וכו' השתא סלקא אדעתיה שאם י"ב כלומר מדקאמר ממניין דתנא כרת ולא תנא מיתות צ"ד כר"ע דלא פסיקא ליה לומר דאתרו ביה מודה ר' ישמעאל דליו לוקה ומת: (א) שם ד"ה פסח וכו' וענש עליהם כרת: (ד) תוב' ד"ה ר' יצחק וכו' בכלל מלקות היו דהא: (ה) שם ד"ה ר' יצחק וכו' וקשה דלרבי יצחק כו' דהא אסיקנא: (ו) שם ד"ה ור' עקיבא וכו' נהי דחייבי כ"ל ומצת דאם נמחק: (ז) בא"ד מה צכן כ"ל ואות ו' נמחק: (ח) חוס' ד"ה מה עבודת כוכבים וכו' דל"כ מאי פריך פרק בתרא דעירובין וכו' מה שמעשה הוא וי"ל: